

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Горелік Д.С.

курсант;

Петренко С.П.

капітан поліції, викладач,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ТА ЕЛЕКТОРАЛЬНА АКТИВНІСТЬ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Молодь, як соціально активна частина населення, здатна реалізовувати пріоритетні напрямки розвитку суспільства. Існує точка зору, що від її позиції і активності в суспільно-політичному та економічному житті залежать напрям і темп розвитку держави. Формуючи перспективи розвитку українського суспільства, молоде покоління визначає рівень знань, моральні якості, рівень політичної культури. Для представників молодіжного середовища, як соціальних і виборчих ресурсів суспільства, актуальною і злободенною залишається проблема низького рівня політичної культури і малої активності політичної участі в житті країни.

На даний час політична культура набуває важливого значення для молоді і сприяє формуванню політичних поглядів, нормалізації суспільних відносин, орієнтації в політичних явищах. Електоральна поведінка зумовлює рівень політичної культури, а зважений політичний вибір передбачає наявність адекватних уявлень про основні принципи функціонування держави, її інститути, про повноваження обраних осіб.

Доля демократичного розвитку залежить від того, з якими політичними орієнтаціями і цінностями прийде молодь на зміну нинішнім силам. Іншими словами без формування політичної культури неможливі демократичні перетворення. Все перераховане вище обґрунтовує актуальність питань характеру політичної культури.

Вивчення думок політологів, дозволило зробити висновок про процес формування політичної культури, який складається з двох етапів. На першому етапі здійснюється діяльність з набуття політичної культури, тобто відбувається привласнення знань, виховання переконань. А на другому – реалізація набутих на першому етапі знань і навичок. Образно кажучи, політична культура є фундаментом, на якому будується реальна політика [2]. На думку психологів, молодіжний вік є найбільш сприйнятливим періодом для виховання політичної культури.

Слід зазначити, що в Україні переважає «транзітарний» (перехідний) тип політичної культури. Його основними характеристиками є глибока диференціація соціальних верств, різноманітність в політичній поведінці та участі,

відсутність соціальної справедливості і толерантності, відмінності в ступені активності між тими чи іншими соціальними суб'єктами.

Проведений аналіз наукової літератури показав, що у молодих людей ставлення до участі в політичному житті країни двояке: з одного боку вони беруть участь досить активно, але в той же час проявляється апатія до подій в країні політичних процесів. Як показує практика з проведення різних рівнів виборів, активність молодого виборця поступово знижується. Даний тип поведінки свідчить про кризу норм і цінностей, легітимності політичної системи.

Молоде покоління не відчуває значимості свого голосу, не бачить сенсу у виборах, так як серед нього існує думка про формальність процедури голосування. Те, що для кожної людини право голосування є громадянським обов'язком, і кожен певною мірою впливає на ситуацію в країні, залишається неусвідомленим. Молоді люди не розглядають політичну діяльність, як значущу для себе. У думках молоді або проявляється політичний нігілізм, що виражається в недовірі до апаратів інститутів влади, або думка, що кандидати не можуть впливати на ситуацію в країні, області, місті. Недовіра народжується через невиконання обіцянок, даних під час виборчих кампаній [3].

Важливою причиною низького участі молодих громадян у голосуванні є відсутність ефективної молодіжної політики. Не дивлячись на зміни, які відбуваються при реалізації сучасної молодіжної політики, до реальних змін в положенні молодого покоління вони не призводять, так як не в повній мірі реалізуються її цілі і завдання. Негативний досвід політичної участі також впливає на участь, а точніше, неучасть у голосуванні. Крім перерахованих вище факторів, у молоді побутує думка «якщо я не прийду й не проголосую, то від цього нічого не зміниться – прийдуть інші».

Та все це актуалізує необхідність виділення заходів щодо подолання електоральної пасивності, формуванню політичної культури молоді, вибудовування діалогу між органами влади і молодим поколінням.

Свій початок політична культура бере зі знань про політику і прагнень до неї. У літературі зазначено, що інтерес до нової інформації, підвищена пізнавальна потреба є особливістю психічного складу виключно молоді [1].

Необхідно не тільки формувати знання і переконання, а й акцентувати увагу на безпосередньому включенні молодих людей в діяльність по засвоєнню політичної культури. Найбільш ефективними практичними моделями виховання активності молоді є створення молодіжних парламентів і урядів, молодіжних клубів правопорядку. Їх організації спрямована на засвоєння вимог рольової і статусної поведінки, політичних орієнтирів і цінностей, розвиток духовно-морального потенціалу. Шлях залучення молодих людей в суспільно-політичну діяльність не тільки дозволяє формувати політичну культуру, а й задовольняти культурні, політичні, економічні інтереси та потреби, які раніше не знаходили реалізації [4].

Слід зазначити актуальність і необхідність посилення роботи з дітьми шкільного віку. Для виховання сильної і зрілої особистості треба зі шкільної лави прищеплювати інтерес до суспільно-політичного життя, виховувати почуття патріотизму та громадянського обов'язку. В Україні існує чимало шкіл,

в яких діє система учнівського самоврядування, де учні працюють над вирішенням різних питань: від облаштування до вироблення рекомендацій для керівництва школи. Система шкільного самоврядування спрямована на набуття дітьми практичних навичок громадської діяльності, ефективної організації своєї роботи і роботи своєї команди.

Отже, підвищення політичної активності буде сприяти формуванню «лідерів думок», що транслиують важливість і «престижність» активної участі в політичному житті своєї країни, регіону. Основне завдання, що стоїть перед учасниками та організаторами виборів, повинна полягати в створенні позитивної мотивації участі в голосуванні; виборець повинен бути впевнений, що його голос дійсно має значення, і він бере участь в управлінні справами держави. Без усякого сумніву, зміна ставлення молодого покоління до політики, також до інституту виборів можлива тоді, коли представники молодіжного середовища будуть себе відчувати реальним учасником і суб'єктом змін у країні [3].

Важливе значення має і використання інформаційних технологій при організації виборів. Наприклад, у Великій Британії на виборах до місцевих органів влади проведено експеримент: в деяких виборчих округах організовані електронні вибори. Виборці отримали можливість проголосувати за допомогою SMS-повідомлення, Інтернету, або за допомогою цифрового телебачення (в цьому випадку кожному видавали PIN-код та інструкцію з описом системи). Згідно зі звітом Виборчої комісії Великобританії застосування даного роду технологій у виборчій системі привернуло до виборів половину виборців від 18 до 24 років.

Для підвищення політичної активності молоді необхідно сформувати позитивний «образ» політики в молодіжному середовищі, дати відповідне емоційне забарвлення цього «образу», а також налагодити процес формування усвідомленого ставлення до виборів у кожної молодої людини.

Це завдання доцільно вирішити за допомогою засобів масової інформації (ЗМІ). Для формування у громадян фактора довіри до влади, ЗМІ можуть і повинні нести соціально-виховну функцію, забезпечуючи зворотний зв'язок між обраними і виборцями – діалог між народом і владою.

Але, перш за все, для цього потрібне бажання і готовність молоді до діалогу зі ЗМІ. Безумовно, для сучасних ЗМІ функції виховання соціально-політичної культури, формування зворотного зв'язку, соціального діалогу повинні стати провідними. Але, на жаль, рівень недовіри до ЗМІ дуже високий. Як зазначає соціолог Є.В. Романова причина цього явища, в тому, що ЗМІ не стали показником стану суспільної рефлексії, ключовою ланкою, також перестали бути засобами вираження інтересів більшості населення [5].

Таким чином, кінцева мета політичного виховання – схвалення сенсу та цінностей демократичної державності і їх прийняття у внутрішні регулятори своєї поведінки. Знання законів, устрою держави не є гарантією дій в політичній сфері. Формуванню політичних інтересів, потреб, установок сприяє політичне виховання, що зумовлює вибір відповідних вчинків і дій. Лише за умови постійної і систематичної роботи над даною проблемою всіх учасників суспільно-політичного процесу можливе подолання існуючого політичного вакууму в молодіжному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Казначєєва, Г.А. Студентська молодь в політичному процесі сучасної України: тенденції та пріоритети політичної участі [Текст]: автореф. дис. ... канд. політ. наук / Г.А. Казначєєва. – К., 2004. – 27 с.
2. Катусєєва, К.А. Тенденції політичної участі молоді в суспільстві: політичний абсентеїзм, автономна та мобілізована участь [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://gosreg.amchs.ru/pdf/files/1number/articles/Katusheva_article.pdf
3. Ментальність української молоді: політичні орієнтири та кумири [Електронний ресурс] // Інтернет-журнал «Гефтер» // URL: <http://gefter.ru/archive/8369>
4. Пахоменко, С.А. Трансформація політичної поведінки молоді в умовах кризи соціокультурної ідентичності [Текст] / С.А. Пахоменко. – автореф. дис.... к.філософ.н. – Ростов-на-Дону, 2007. – 26 с.
5. Романова Є.В. Формування моделей політичної поведінки молоді [Текст] / Є.В. Романова – К.: 2016. – 121 с.
6. Савруцька Є.П. Аналіз динаміки якісних характеристик ціннісної свідомості молоді Росії [Текст] / Є.П. Савруцька. – 2011. – № 10. – С. 92-96.

Дем'яненко О.О.

здобувач,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПОЛІТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Виявлення ключових точок перетину громадянського суспільства та політичної модернізації постає досить складним завданням, адже передбачає, з одного боку, наявність системних знань з приводу першого феномену та другого процесу соціально-політичної дійсності, з іншого, – фахових аналітичних здібностей дослідника, які дозволять методологічно обґрунтувати досліджувану кореляцію. Особливої складності цьому завданню додає багатоманітність та неоднозначність наукових підходів та поглядів щодо змісту та специфіки політичної модернізації (форми, потенціал, відмінність від політичної трансформації тощо) й суті та функцій громадянського суспільства.

Задля уникнення сутнісно-понятійної плутанини, пояснимо авторську перцепцію. Під політичною модернізацією ми розуміємо оновлення (а не відкидання) політичного інструментарію та методик, завдань та функцій, організаційних структур, що визначають діяльність різних політичних акторів, відповідно до найбільш сучасних ефективних патернів. Більш лаконічно, – осучаснення політичної системи загалом. Громадянське суспільство – рівноправний партнер поряд із державою, ЗМІ, приватним сектором, який бере активну участь у виробленні, здійсненні та контролі публічної політики. У такій якості громадянське суспільство може повноцінно реалізовуватися виключно за демократичних умов. Політична ж модернізація має місце за різних типів політичних режимів, однак, найбільш вичерпно розкриває свій